

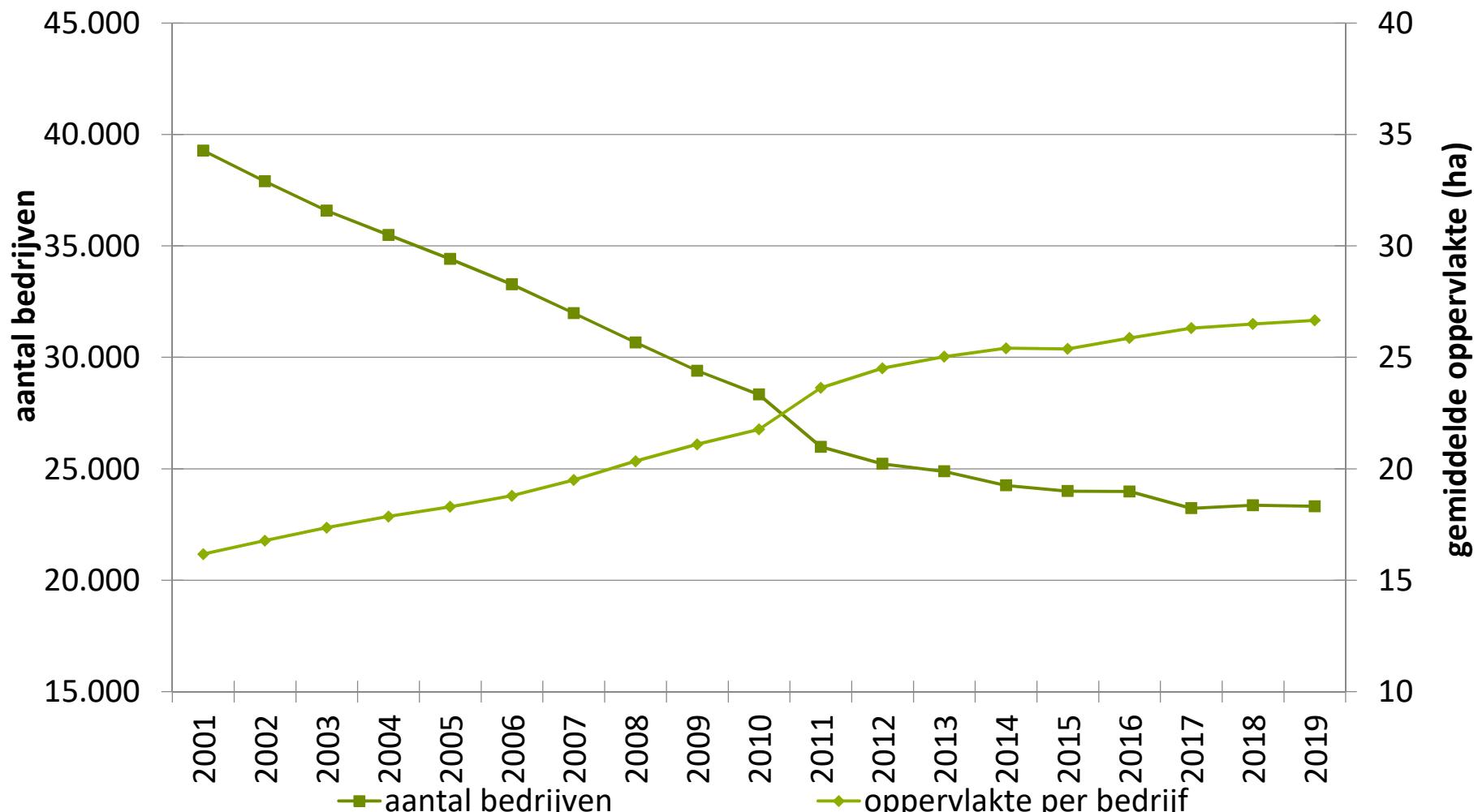

LANDBOUW EN RUIMTELIJKE PLANNING

Werelddag van de Stedenbouw 2021
18/11/2021

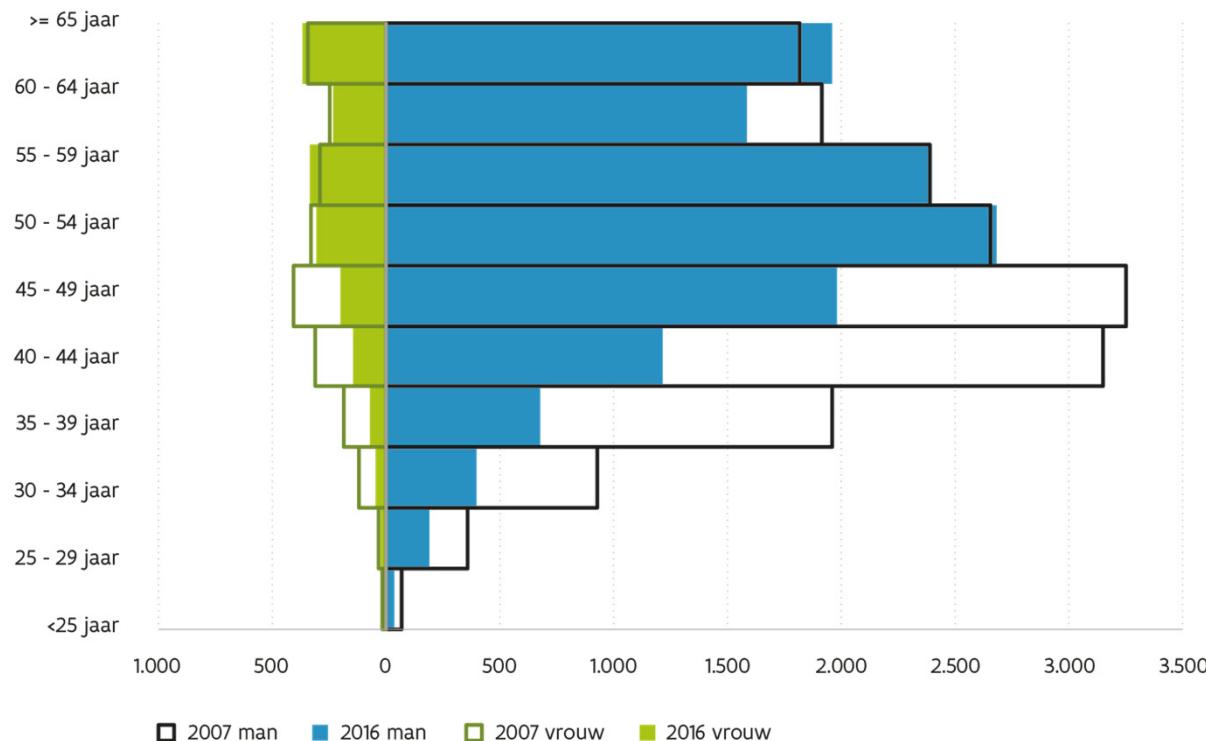
Van den Bossche
ement Landbouw en Visserij

Minder, maar grotere landbouwbedrijven

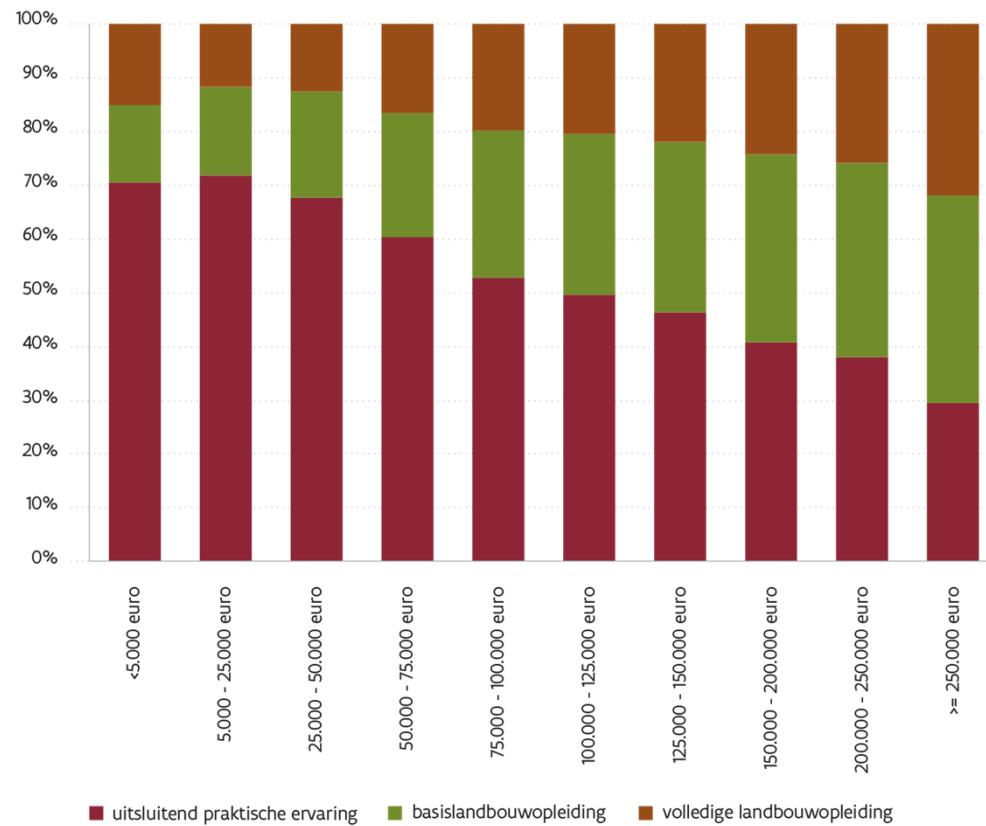
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel

Leeftijdspiramide beroepsbedrijven

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium)

opleiding

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium)

imago bij de burger (2017)

- ▶ **Globale score:**

- 7,3/10 voor landbouwer
- 7,1/10 voor sector

- ▶ **Stellingen**

- Landbouwer krijgt eerlijke prijs: 16%
- Landbouwer behandelt dieren niet met respect: 12%
- Landbouw is milieuvervuilend: 23%
- Landbouw kan positieve bijdrage leveren aan klimaatdoelstellingen (oa via groene energie): 70%
- Landbouwareaal mag niet verder krimpen: 65%
- Landbouw moet kleinschalig zijn: 23%

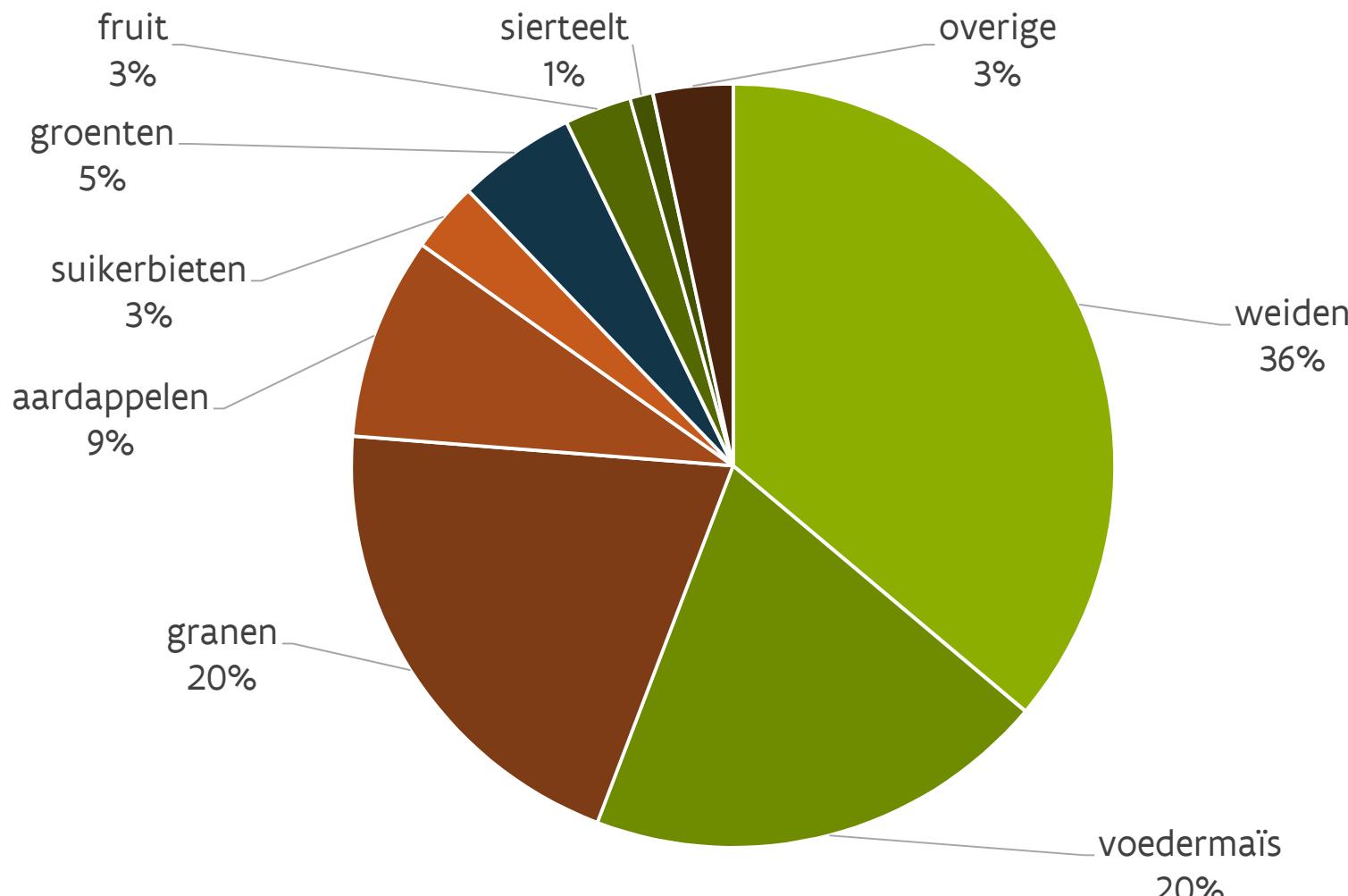
Consument aankoopcriteria

	2007	2017
1	versheid	versheid
2	smaak	smaak
3	kwaliteit	kwaliteit
4	prijs	geur
5	geur	prijs
6	uitzicht	uitzicht
7	info verpakking	veiligheid
8	veiligheid	dierenwelzijn
9	integrale ketenbewaking	info verpakking
10	praktische verpakking	praktische verpakking
11	dierenwelzijn	integrale ketenbewaking
12	milieubewust	afwezigheid additieven
13	afwezigheid additieven	milieubewust
14	eerlijke handel	lokaal geproduceerd
15	afwezigheid ggo's	land van herkomst
16	arbeidsomstandigheden	traceerbaarheid
17	label	arbeidsomstandigheden
18	soort winkel	soort winkel
19	traceerbaarheid	afwezigheid ggo's
20	lokaal geproduceerd	eerlijke handel
21	land van herkomst	label
22	biologisch	biologisch

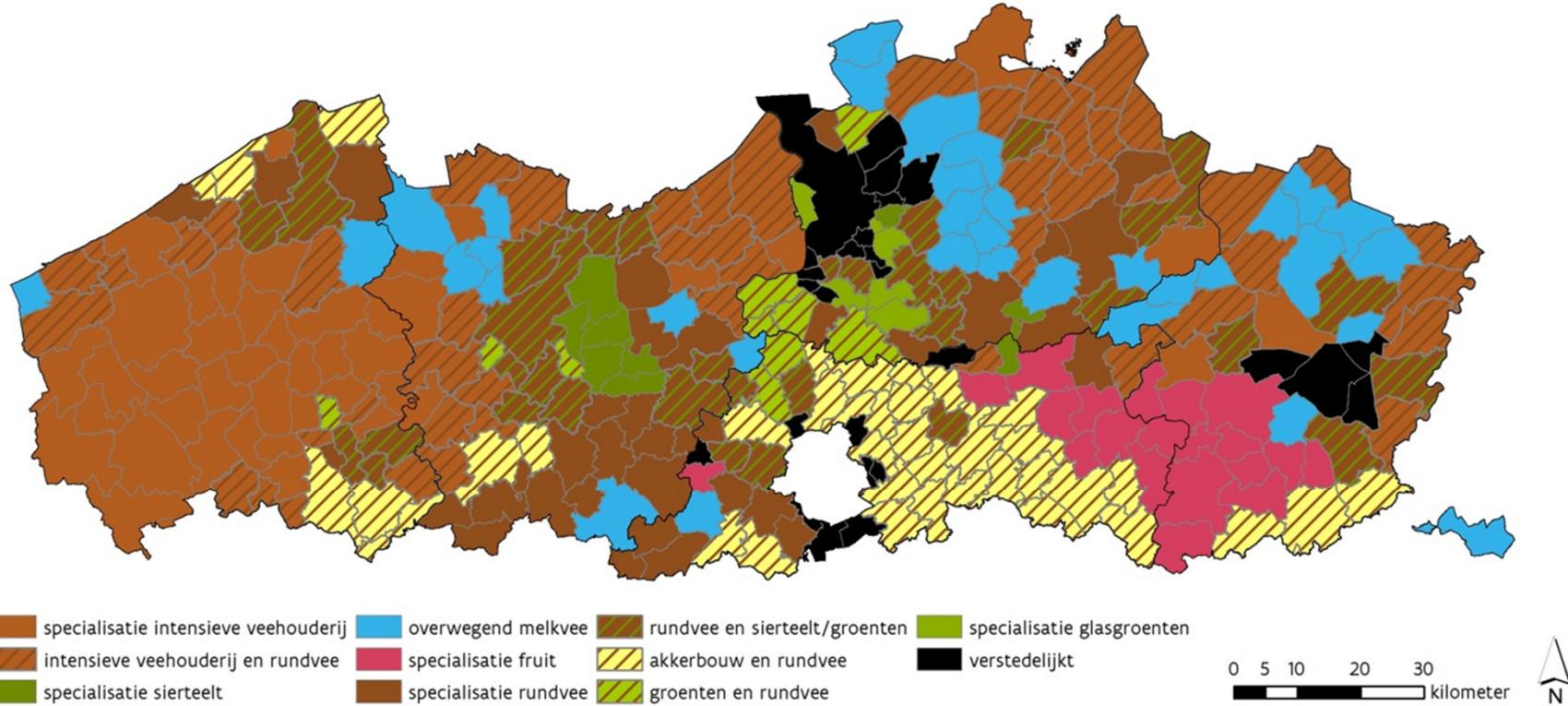
Bron: InSites Consulting (2007) en iVox (2017)
in opdracht van VLAM

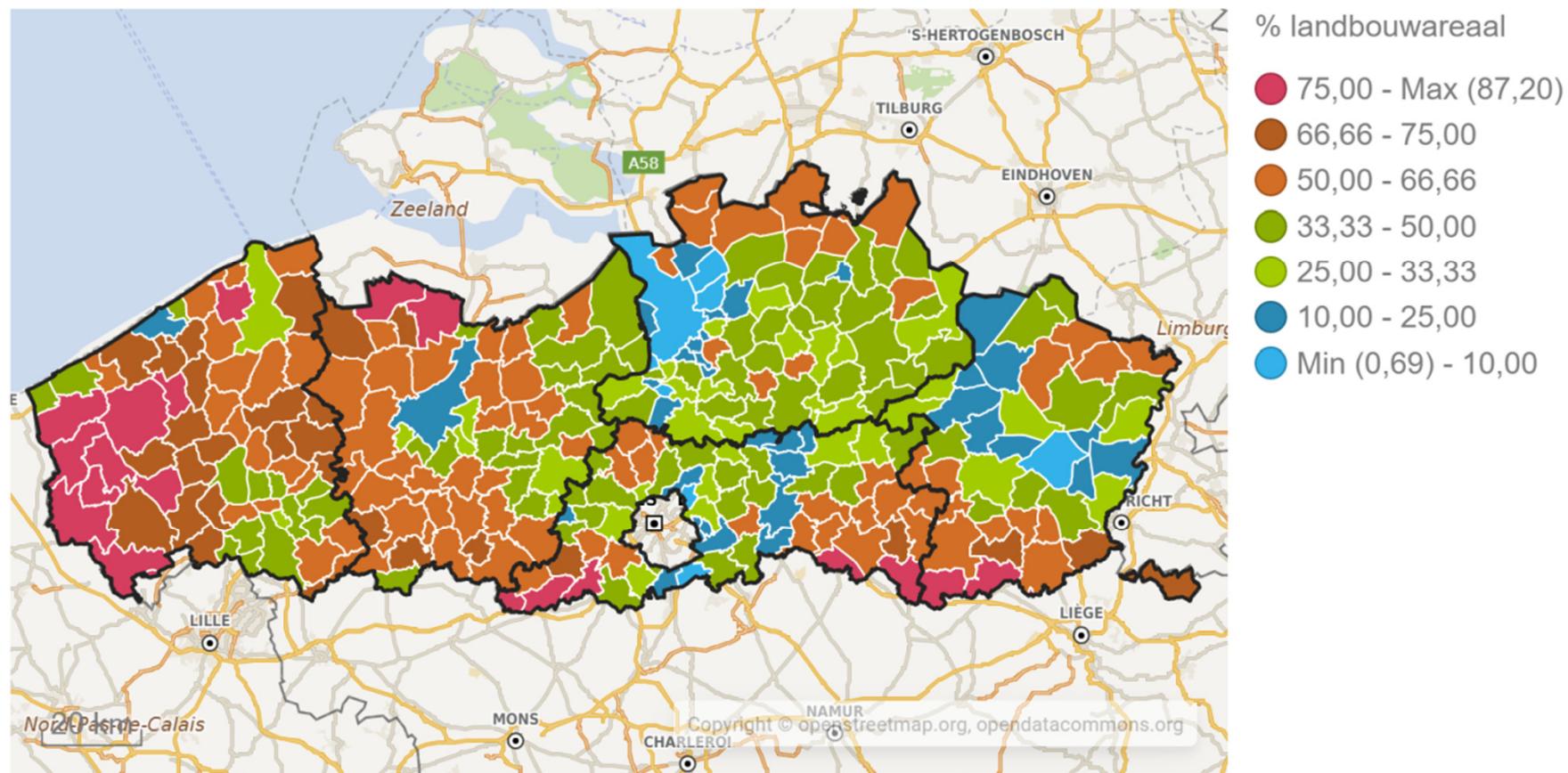
Landbouwareaal

Regionale concentratie van teelten

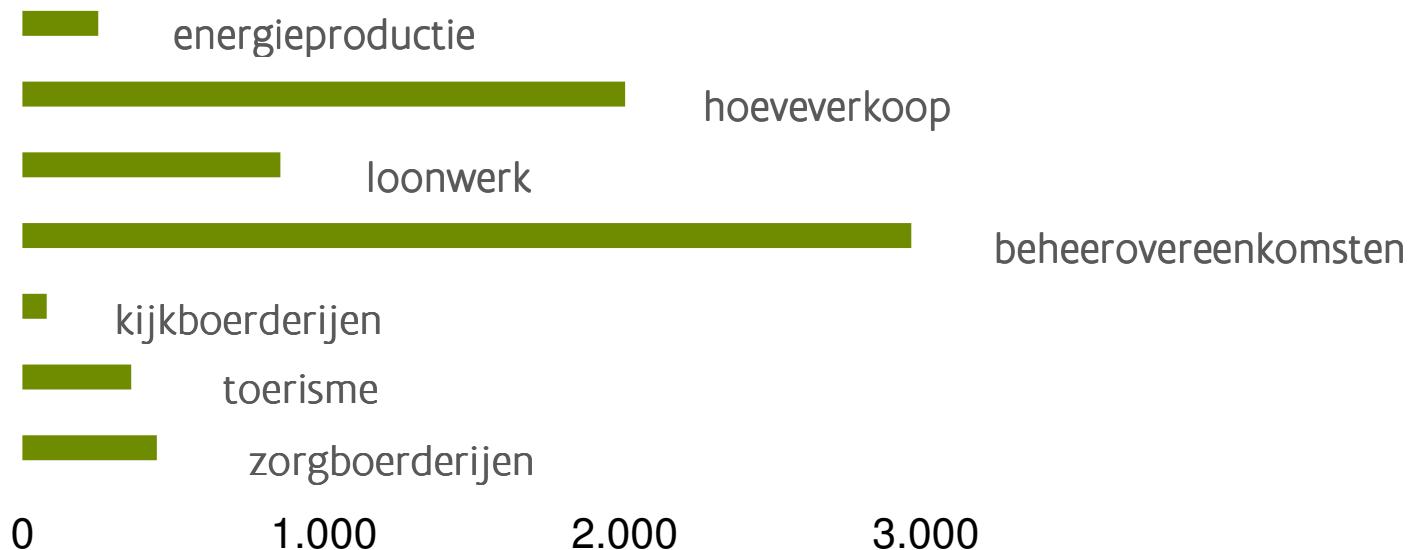
Landbouwareaal per gemeente

Bron: Departement Landbouw en Visserij

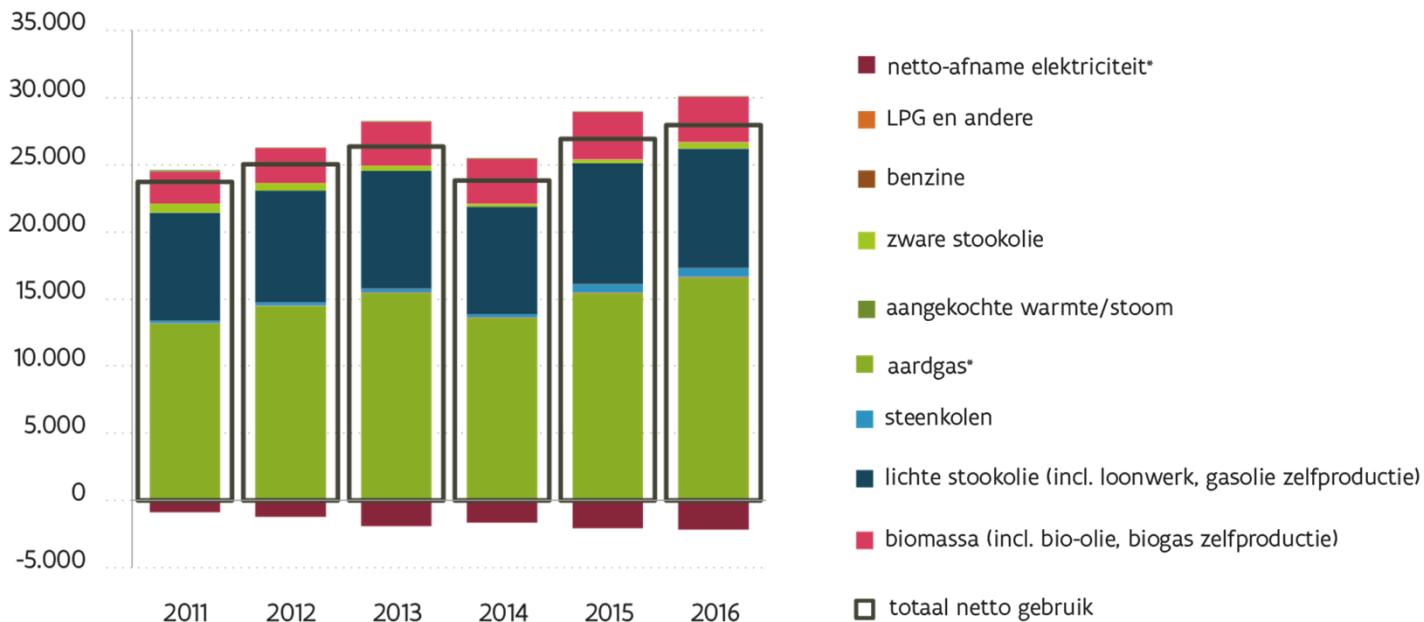
De bewerkte oppervlakte is voor 37% in eigendom van de landbouwer zelf

Verbreding

Bron: Departement Landbouw en Visserij

energie (Peta Joule)

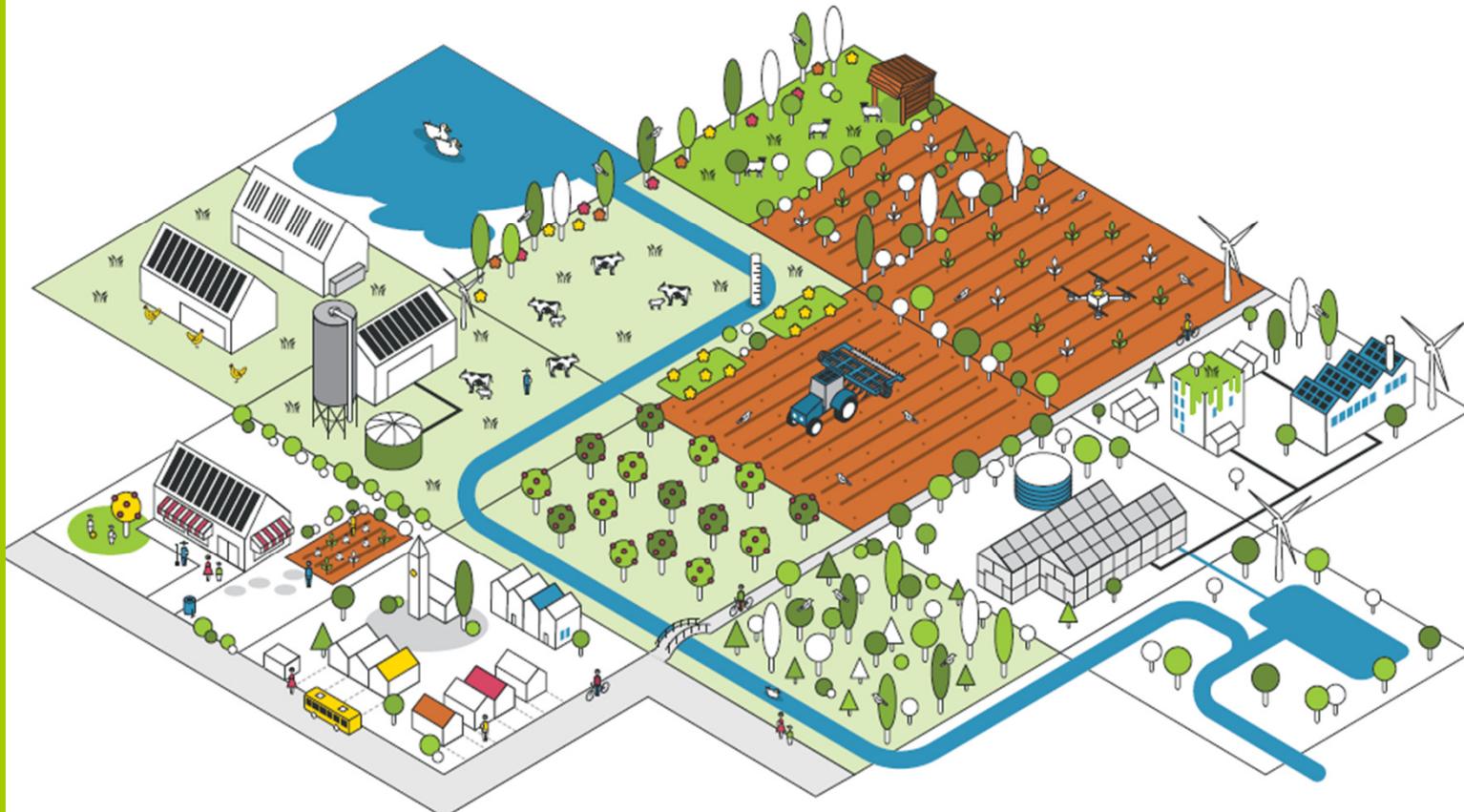

* evolutie deels te wijten aan WKK

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van LMN

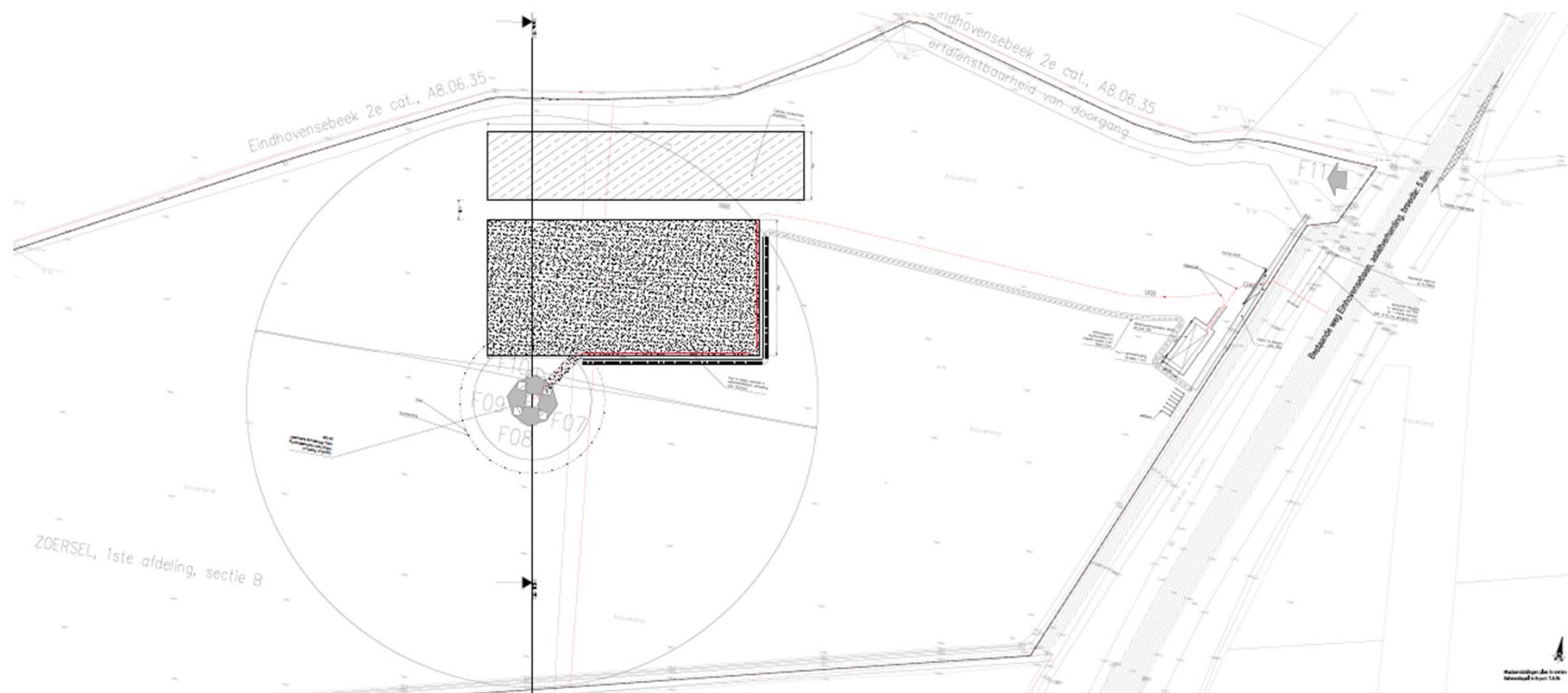
Vanaf 2010 is de Vlaamse landbouw door warmtekrachtkoppelingsinstallaties en zonnepanelen een nettoproducent van elektriciteit

Landbouw en zijn omgeving

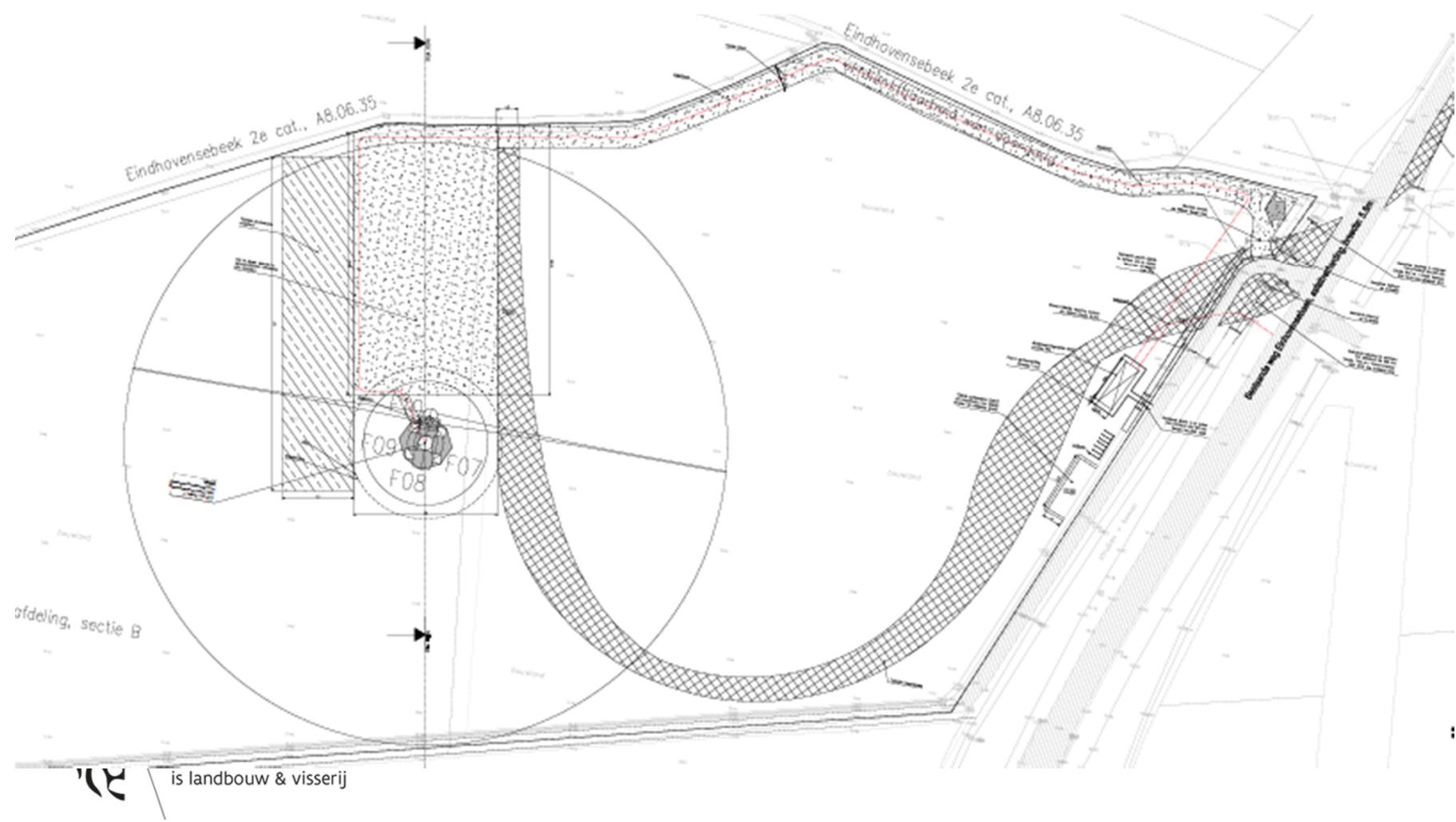

→ Concurrentie landbouw, economie, wonen,
infrastructuur, natuur

Voorbeeld: hoe slim invullen van de open ruimte – situatie voor

Voorbeeld: hoe slim invullen van de open ruimte – situatie na

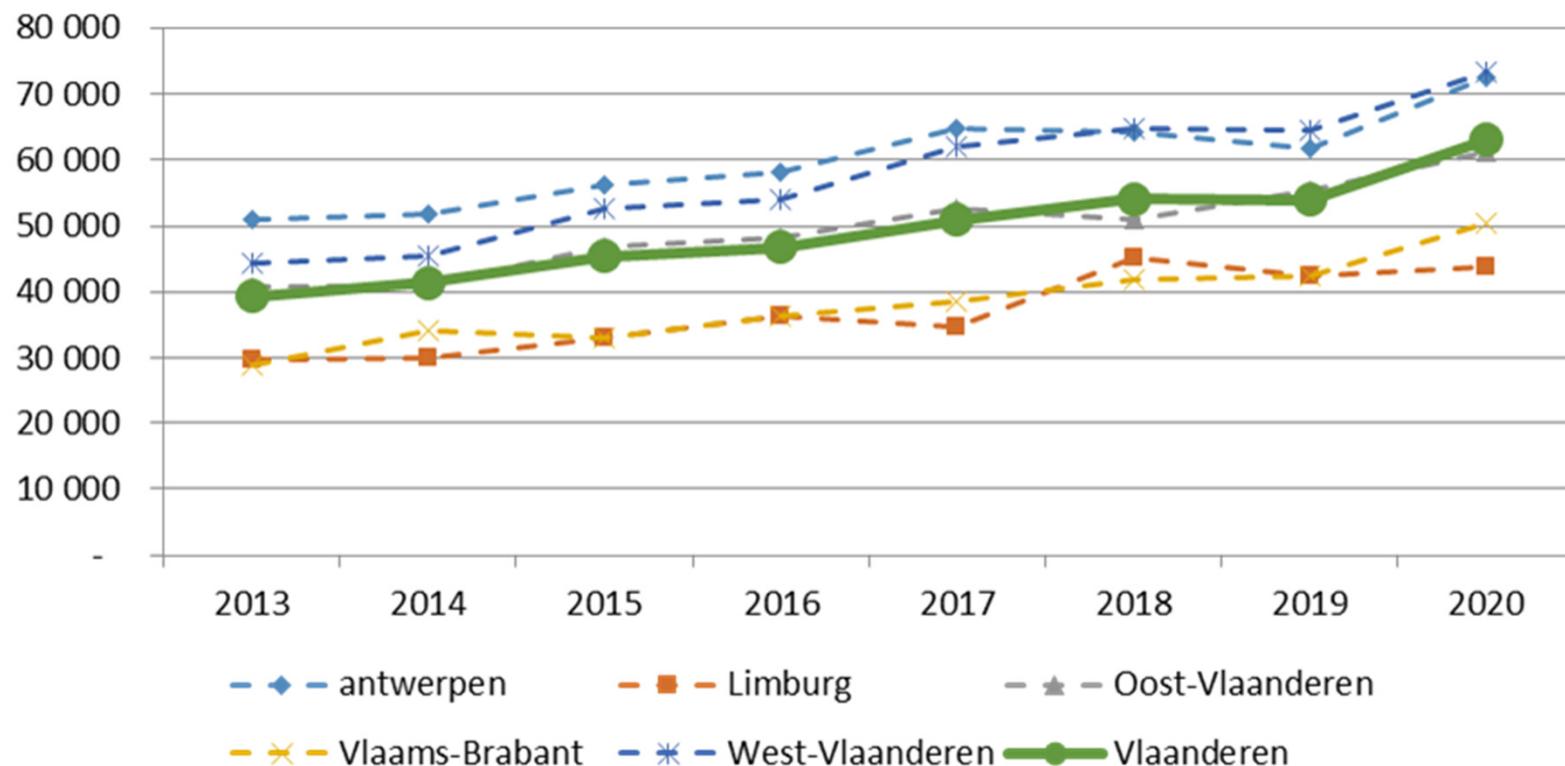

Landbouw en zijn omgeving

Landbouw en zijn omgeving

→ Prijzen landbouwgrond (€/ha)

Landbouw en zijn omgeving

verharding in agrarisch gebied (geel: landbouwverharding, rood: niet-landbouw)

Landbouw en zijn omgeving

verharding in agrarisch gebied (geel: landbouwverharding, rood: niet-landbouw)

Bedankt voor uw aandacht!

Omgeving & Landbouw

Ivo Palmers- Departement Omgeving
VPO

DEPARTEMENT
OMGEVING

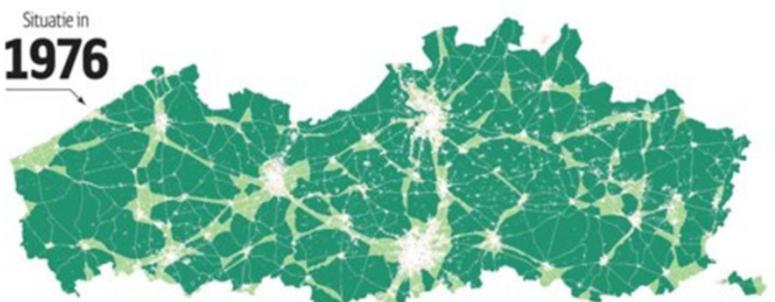

Vlaanderen
is omgeving

Willen we teveel in Vlaanderen?

Vlaanderen heeft een groot landbouwareaal in Europa

▶ 2013: 68,4%
2019: 67,5%
van Vlaanderen is open ruimte

▶ 51% van ruimtegebruik = Landbouw
40% EU

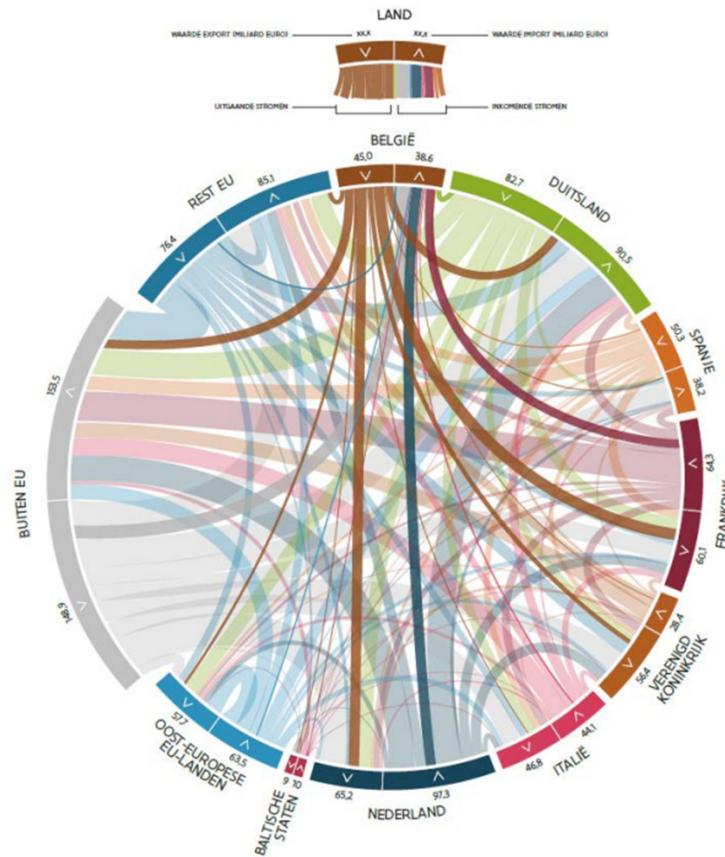
- 75.000 ha (10%) LB niet in LB-bestemming
- 103.500 ha (13%) LB-bestemming niet landbouw

Bron RURA 1.0 cijfers 2011

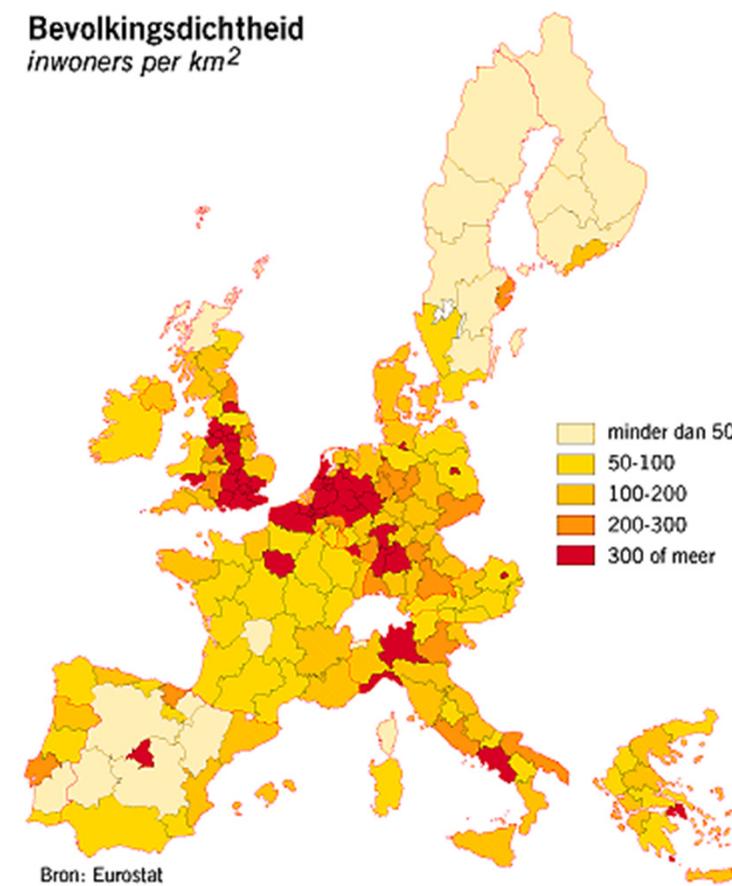
Vlaanderen
is omgeving

België in top 5 van exportlanden in Europa

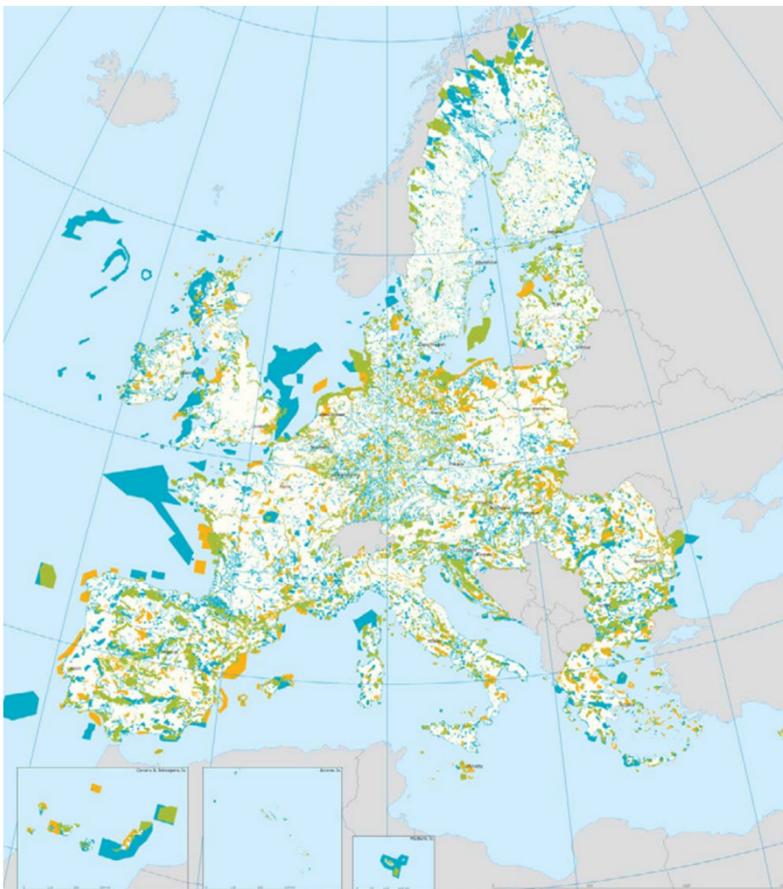
Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen als een van de meest dichtbebauwde gebieden in Europa

Vlaanderen
is omgeving

Vlaanderen in Europa

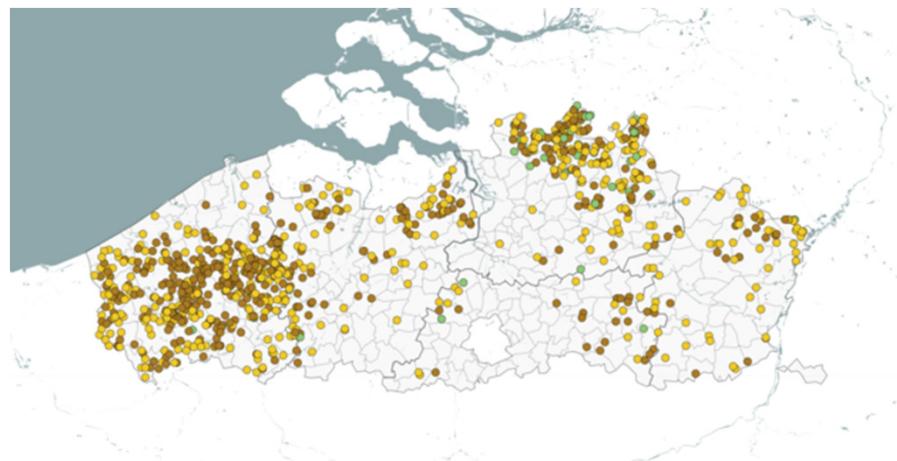
- ▶ Behalen van (Europese) doelstellingen
- ▶ Habitat- en richtlijngebieden, natura 2000
- ▶ Klimaatdoelstellingen nemen toe - fit for 55
- ▶ Meer geconfronteerd met droogte en overstromingen

Open Ruimte en Agrarisch gebied onder druk?

Bespreking van externe drukfactoren, bedreigingen

Schaalvergroting in de landbouw

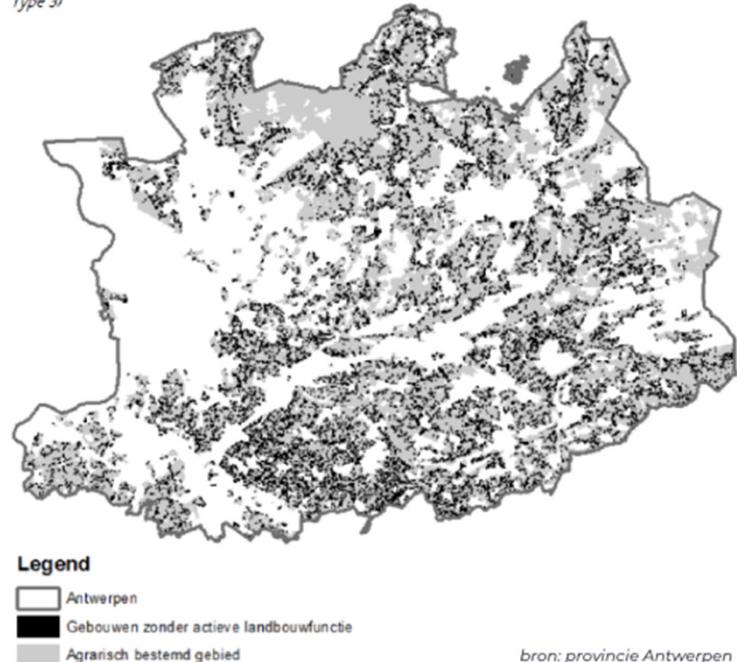

https://www.standaard.be/cnt/dmf20201127_05006962

- ▶ Megastallen
- ▶ Serres
- ▶ Fruitloodsen

- ▶ Bebouwing is meer dan megastallen (vb. bewoning, serres, ...)
- ▶ Impact op landschap
- ▶ Duurzaamheid van gebouwen (herbruik?)

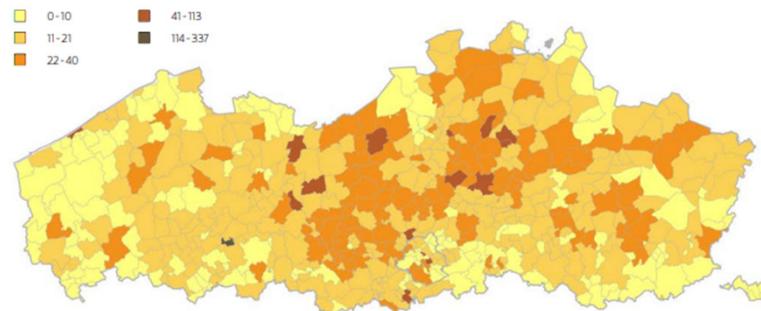
Zonevreemde bebouwing en verharding in landbouwgebied

Figuur 5 - Bebauwing in agrarisch bestemd gebied binnen de provincie Antwerpen (Landgebruik Type 3)

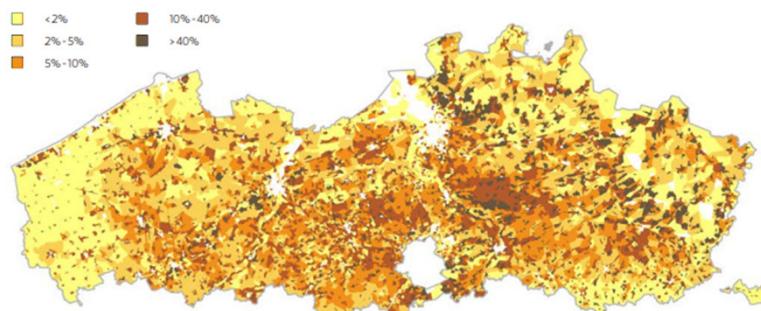

- ▶ 1/3 van ruimtebeslag zit in agrarisch gebied
- ▶ 2019:
39.571 ha of 5,05% verharding in agrarische bestemming
- ▶ Komende 10 à 15 jaar: 1/2de van de landbouwzetels kan potentieel vrij komen?
- ▶ Herbestemming van vrijkomende landbouwzetels, afwijkingsbepaligen VCRO
- ▶ Vragen in de bouwshift?
  - Herbruik agrarisch vastgoed?
  - Afwijkingsbepalingen herzien?
  - Meer inzet op ontharding?

Verpaarding en vertuining

FIGUUR 8.37: AANTAL PAARDEN PER HECTARE
(gegevens van de Belgische Confederatie van het Paard - juni 2018).

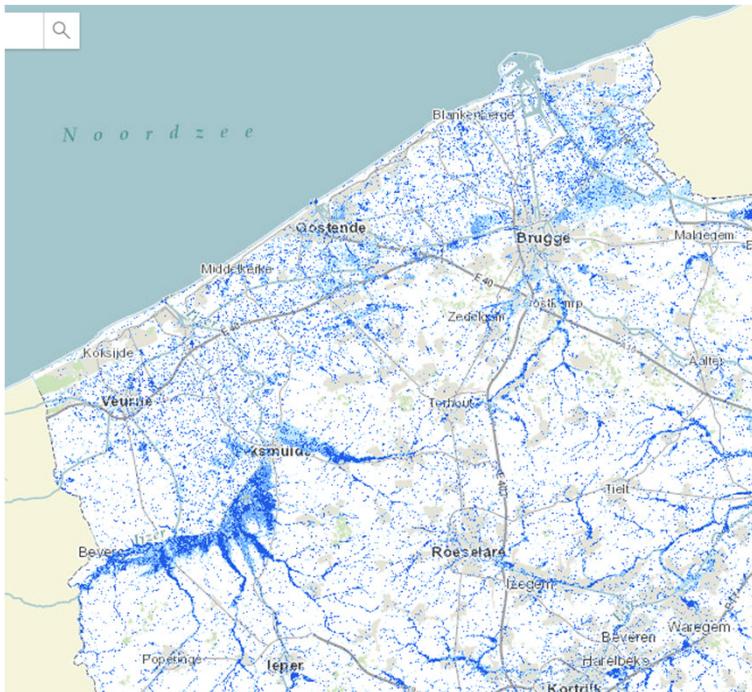

FIGUUR 8.36: AANDEEL TUINEN PER STATISTISCHE SECTOR BUITEN DE KERNEN
(Natuurrapport 2016)

- ▶ Verpaarding begrip gelanceerd in 2007
- ▶ Probleem of uitdaging?
- ▶ Herbestemming leegstaande bedrijfsgebouwen
- ▶ Verlies van landbouw-areaal
- ▶ Recreatief medegebruik

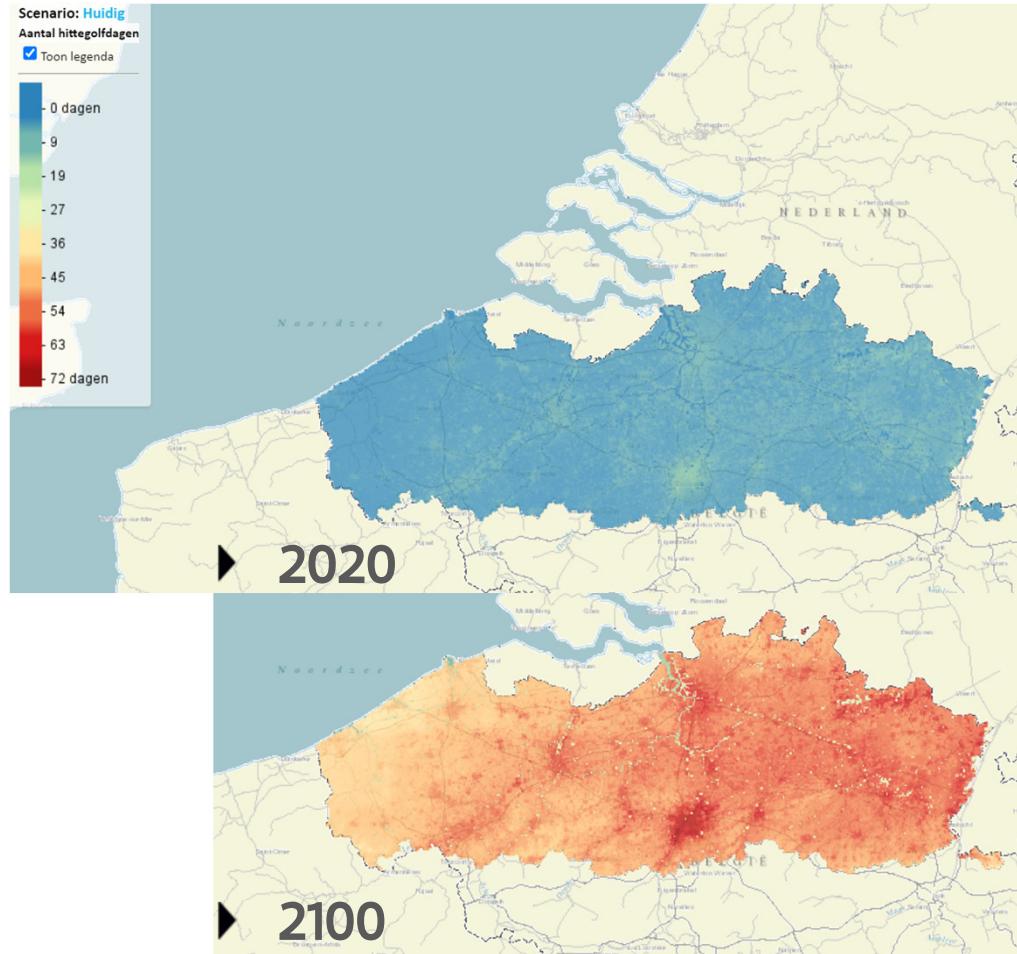
klimaatadaptatie

Vlaanderen
is omgeving

- ▶ Groeiende problematiek van overstromingen
- ▶ Modellering van risicokaarten (CIW)
- ▶ Substantieel deel in agrarisch gebied
- ▶ Klimaatadaptatieplan
  - Blue deal
  - Hoe inspelen op deze bedreigingen?
  - Voorkomen beter dan genezen

klimaatadaptatie

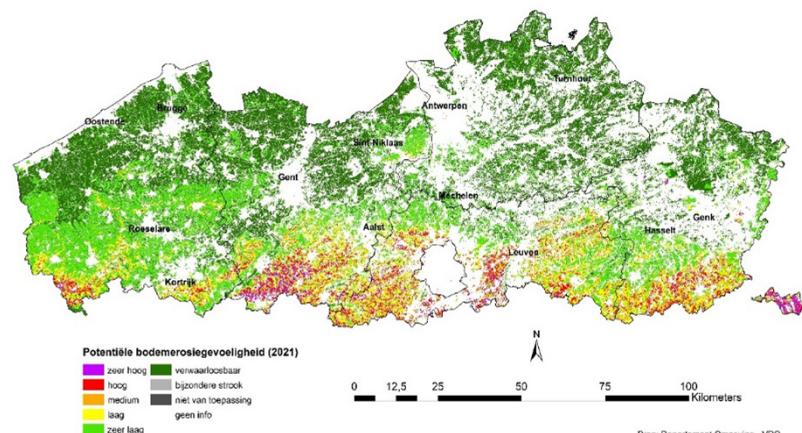
- ▶ Hitte en droogte
- ▶ Vooral in stedelijke context
- ▶ Maar ook impact op ecosystemen
- ▶ Verbrandingsschade en watertekort

Vlaanderen
is omgeving

Klimaatportaal

bodemerosie

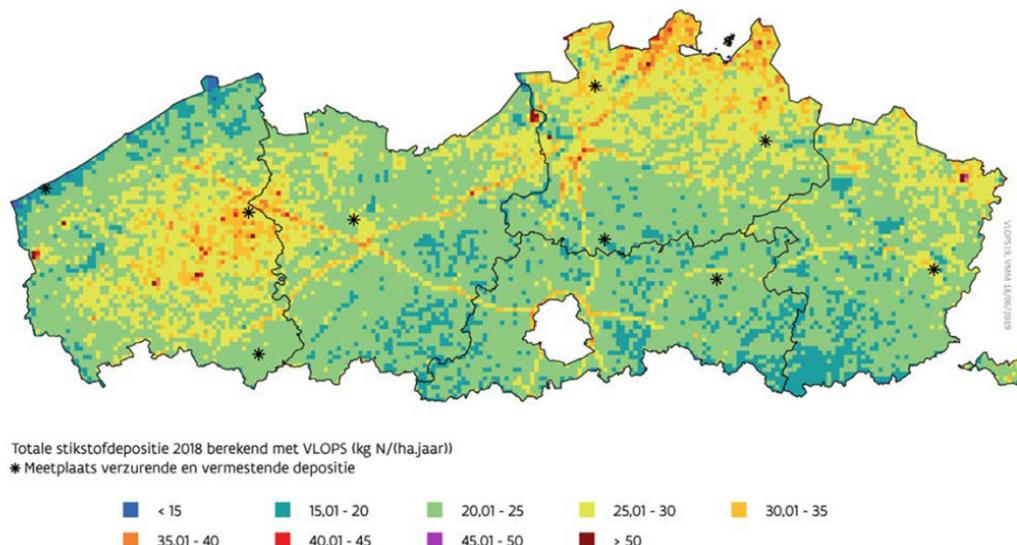

- ▶ Ruim 40.000 ha (6,5%) heeft zeer hoge (paars) tot hoge potentiële (rood) erosiegevoeligheid
- ▶ Wat is de socio-economische impact voor omgeving?
- ▶ Toekomstig trend klimaatverandering?
- ▶ Inzet op erosiemaatregelen (subsidie DOMG)

Verstoring van de biodiversiteit

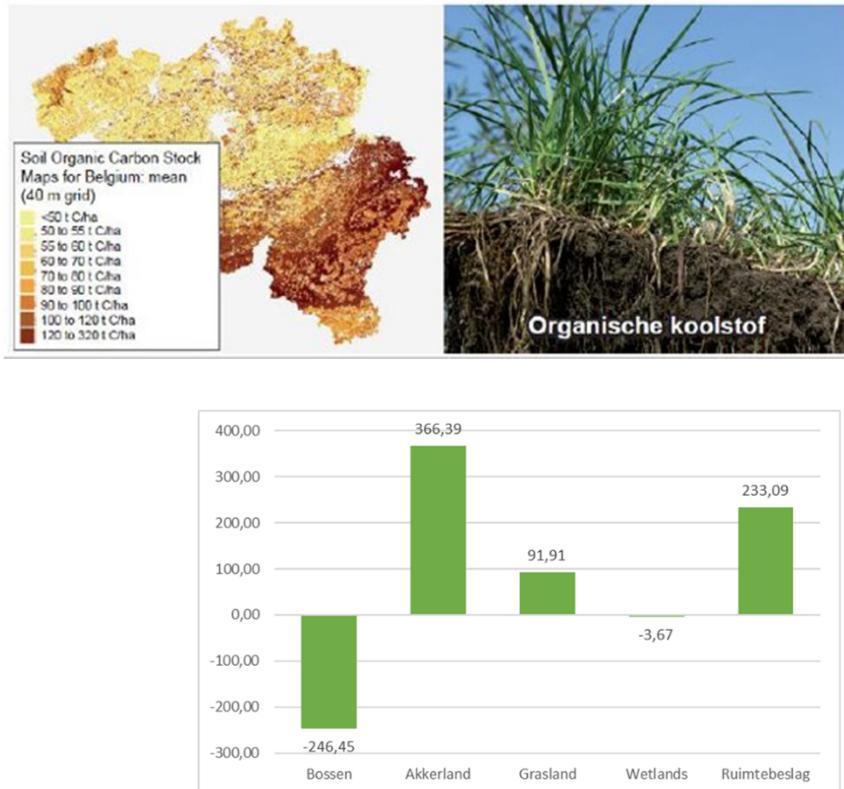
- ▶ PAS-discussie: impact van stikstofdepositie op kwetsbare ecosystemen, gezondheid en voedselproductie
- ▶ Impact van Nederlandse verhuisbewegingen
- ▶ Naar een definitieve aanpak stikstof

Figuur 2.11: Gemodelleerde stikstofdepositie (VLOPS19 met emissies van 2017 (EMAV 2.0) en meteo van 2018, 1 x 1 km²)

Bron: VMM (<https://www.vmm.be/publicaties/lucht-2019/overzicht>)

Behoud van CO₂ in de bodem

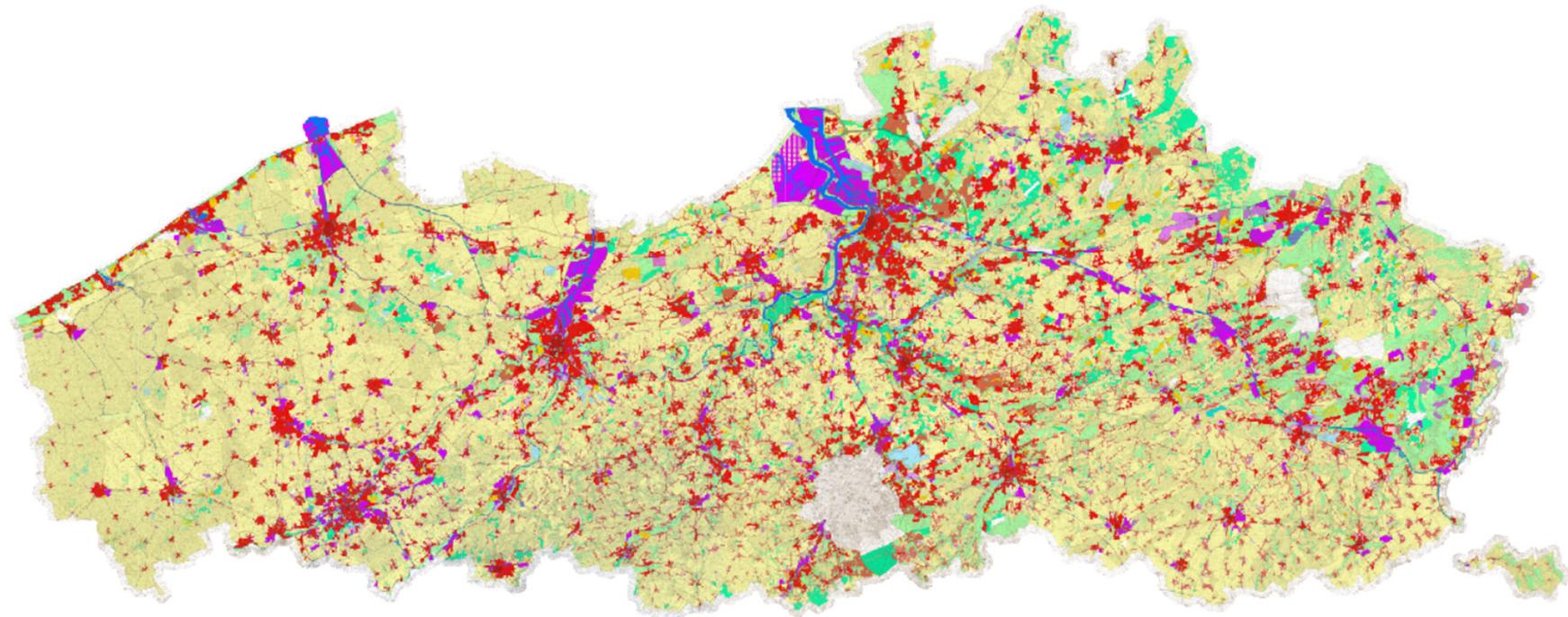

- ▶ LULUCF verordening met no-regret maatregelen
- ▶ In stand houden van koolstofrijke bodems (veengebieden/natte graslanden)
- ▶ Herstel wetlands
- ▶ Opzet koolstofmonitoringsnetwerk (Cmon) : meten is weten
- ▶ Koolstofmarkten?

Kansen tot gedifferentieerde aanpak?

Gewestplan

- ▶ Art 11 van KB van 28/12/72
"De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw
in de ruime zin"

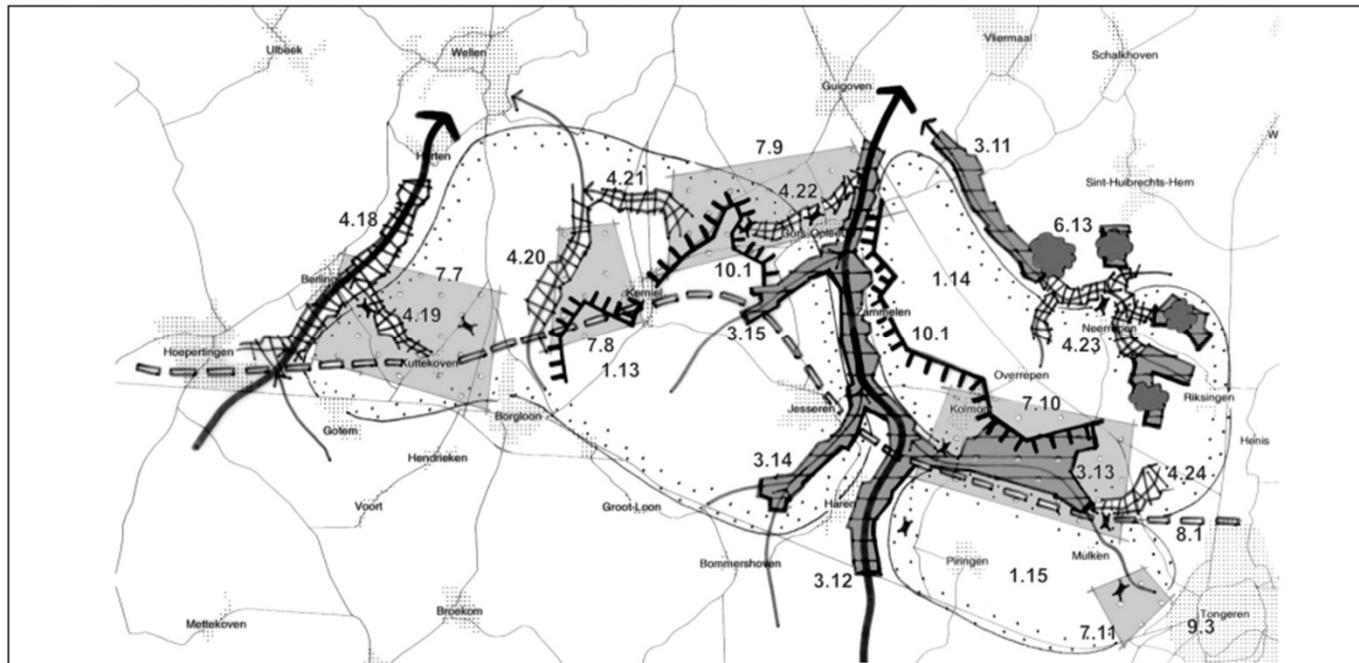

Vlaanderen
is omgeving

AGNAS gebiedsgerichte aanpak van de verwettingsgebieden landbouw, natuur, bos

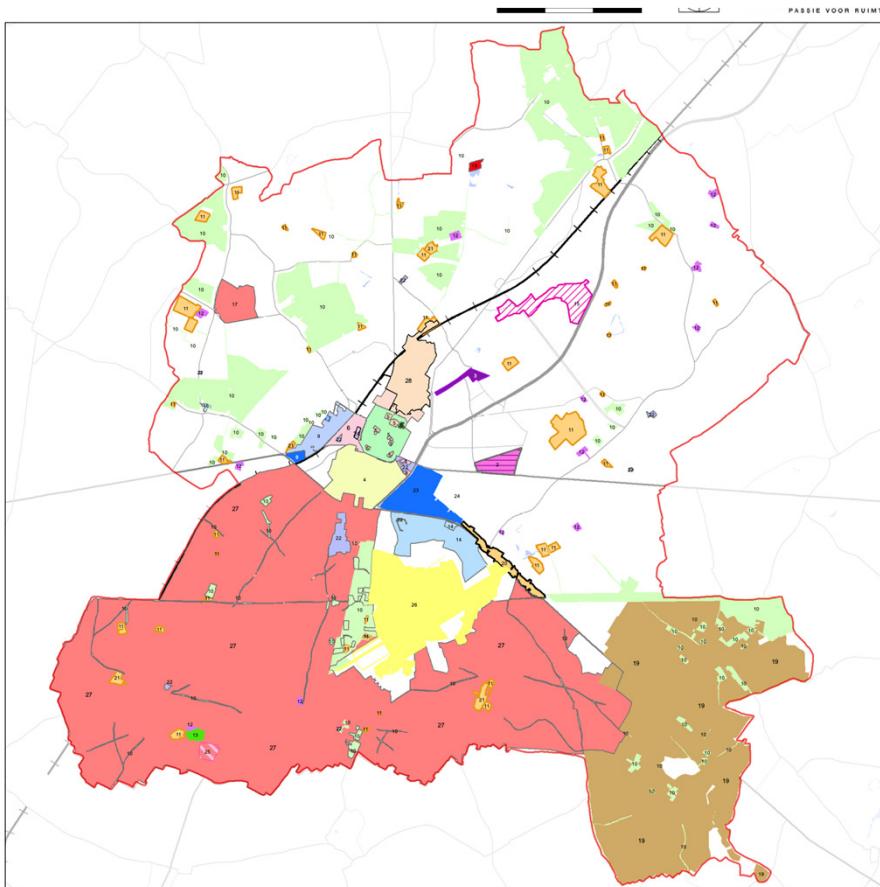
- Opzet van gewestelijke RUP's
  - Bijhorend actieprogramma

KAART 4. GEWENSTE RUIMTELIJKE STRUCTUUR VOCHTIG HASPENGOUW – GEBIED A4: GEBIED VAN HERK EN MOMBEEK TUSSEN HOEPERTINGEN, WELLEN, HOESLT, TONGEREN EN BORGLOO

is omgeving

Lokale planningsinitiatieven

GRS Sint-Truiden

- Belang open ruimte
- Watersysteem
- Historische dorpstructuren
- landschap
- Ruimte voor landbouw

Vlaanderen
is omgeving

Diverse vormen van landbouw

- ▶ Nabijheid vraagt voor andere landbouw
- ▶ Nabijheid vraagt voor andere vormen van verweving
  - Cfr. Interactie met bewoning
  - Cfr. Industriële ontwikkeling
  - Cfr. recreatie
  - Cfr. PAS
  - Cfr Erosie
  - Cfr Waterbeheersing
  - ...

‘Verweving’ bestaat en levert op

- ▶ **Korte Keten**
  - Cfr. CSA Eeklo, boerenmarkten
- ▶ **Agro-industriële**
  - Cfr. Nabijheid kan ook kansen opleveren (kringen sluiten)
- ▶ **Recreatie**
  - Cfr: Hoevetoerisme, Landschapsparken,...
- ▶ **Natuur**
  - Cfr: Biodiversiteit binnen landbouwgebied

'Verweving' bestaat en levert op

- ▶ **Korte Keten**
→ Cfr. CSA Eeklo, boerenmarkten
- ▶ **Agro-industriële**
→ Cfr. Nabijheid kan ook kansen opleveren, veilingen (kringen sluiten)
- ▶ **Recreatie**
→ Cfr: Hoevetoerisme, Landschapsparken,...
- ▶ **Natuur**
→ Cfr: Biodiversiteit binnen landbouwgebied

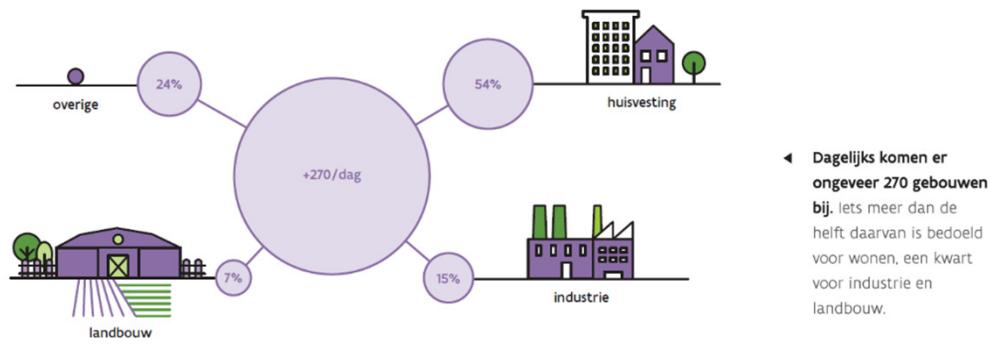
'Verweving' bestaat en levert op

- ▶ **Korte Keten**
  - Cfr. CSA Eeklo, boerenmarkten
- ▶ **Agro-industriële**
  - Cfr. Nabijheid kan ook kansen opleveren (kringen sluiten)
- ▶ **Recreatie**
  - Cfr: Hoevetoerisme, Landschapsparken,...
- ▶ **Natuur**
  - Cfr: Biodiversiteit binnen landbouwgebied

'Verweving' bestaat en levert op

- ▶ **Korte Keten**
  - Cfr. CSA Eeklo, boerenmarkten
- ▶ **Agro-industriële**
  - Cfr. Nabijheid kan ook kansen opleveren (kringen sluiten)
- ▶ **Recreatie**
  - Cfr: Hoevetoerisme, Landschapsparken,...
- ▶ **Natuur**
  - Cfr: Biodiversiteit binnen landbouwgebied

Voorstelling tweede Ruimterapport

◀ Dagelijks komen er
ongeveer 270 gebouwen
bij. Iets meer dan de
helft daarvan is bedoeld
voor wonen, een kwart
voor industrie en
landbouw.

9 december 2021, 13u30 – Sancta
Maria Leuven, Tiensestraat 78, Leuven